Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

16. dubna 2015 *

„Řízení o předběžné otázce — Nařízení (ES) č. 1346/2000 — Články 4 a 13 — Úpadkové řízení — Platba uskutečněná po zahájení úpadkového řízení na základě obstavení účtu uskutečněného před tímto zahájením — Odpůrčí žaloba proti úkonu poškozujícímu zájmy věřitelů — Promlčecí lhůta, lhůta pro podání odpůrčí žaloby a prekluzivní lhůta — Formální pravidla týkající se odpůrčí žaloby — Rozhodné právo“

Ve věci C-557/13,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Bundesgerichtshof (Německo) ze dne 10. října 2013, došlým Soudnímu dvoru 29. října 2013, v řízení

Hermann Lutz

proti

Elke Bäuerle, jednající jako správkyně podstaty společnosti ECZ Autohandel GmbH,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, předseda senátu, S. Rodin, A. Borg Barthet, E. Levits a M. Berger (zpravodajka), soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: L. Carrasco Marco, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 18. září 2014,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za H. Lutze C. Brändlem, Rechtsanwalt,

— za E. Bäuerle, jako správkyni podstaty společnosti ECZ Autohandel GmbH, W. Nassallem, Rechtsanwalt,

— za německou vládu T. Henzem, jakož i J. Kemper a D. Kuon, jako zmocněnci,

— za řeckou vládu G. Skiani a M. Germani, jako zmocněnkyněmi,

— za španělskou vládu M. García-Valdecasas Dorrego, jako zmocněnkyní,

* Jednací jazyk: němčina.

— za portugalskou vládu L. Inez Fernandesem a F. de Figueiroa Quelhas, jako zmocněnci,

— za Evropskou komisi M. Wilderspinem, jako zmocněncem,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 27. listopadu 2014,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 4 odst. 2 písm. m) a článku 13 nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení (Úř. věst. L 160, s. 1).

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi H. Lutzem, bydlištěm v Rakousku, a E. Bäuerle, jednající jako správkyně podstaty v rámci úpadkového řízení zahájeného v Německu a týkajícího se majetku společnosti ECZ Autohandel GmbH (dále jen „povinná společnost“), týkajícího se odpůrčí žaloby.

Právní rámec

Unijní právo

3 Body 23 až 25 odůvodnění nařízení č. 1346/2000 uvádějí:

(23) Toto nařízení stanoví v oblasti své působnosti jednotná pravidla pro kolizní normy jednotlivých států, které nahrazují předpisy mezinárodního práva soukromého jednotlivých států. Pokud není stanoveno jinak, měly by být použity právní předpisy státu, který řízení zahájil (*lex concursus*). Tato kolizní norma jednotlivých států by měla platit pro hlavní i územní řízení. *Lex concursus* určuje veškeré procesní i hmotněprávní účinky úpadkového řízení na osoby a právní vztahy. Upravuje veškeré podmínky pro zahájení, vedení a skončení úpadkového řízení.

(24) Automatické uznávání úpadkového řízení, na které se zpravidla vztahují právní předpisy státu, který řízení zahájil, se může dostat do rozporu s pravidly, na jejichž základě jsou právní úkony prováděny v jiném členském státě. K ochraně oprávněných očekávání a právní jistoty v členských státech jiných než ve státě, ve kterém bylo řízení zahájeno, by měly být přijaty určité výjimky z obecného pravidla.

(25) Zvlášť nezbytné je stanovit zvláštní úpravu odchylující se od práva státu, ve kterém bylo řízení zahájeno, v případě věcných práv, neboť ta mají při poskytování úvěrů značný význam. Základ, platnost a rozsah takového věcného práva se tedy obvykle řídí právem místa, ve kterém se věc nachází (*lex situs*), a nejsou zahájením úpadkového řízení dotčeny. Osobě, které věcné právo náleží, by mělo být tedy nadále umožněno pokračovat v uplatňování jejího práva na oddělení nebo oddělené vypořádání zajištění závazku. […]“

4 Článek 4 uvedeného nařízení stanoví:

„1. Pokud toto nařízení nestanoví jinak, je právem rozhodným pro úpadkové řízení a jeho účinky právo toho členského státu, na jehož území bylo úpadkové řízení zahájeno (dále jen ‚stát, který řízení zahájil’).

2. Právo státu, který řízení zahájil, určuje podmínky pro zahájení tohoto řízení, jeho vedení a skončení. Určuje zejména,

[…]

f) účinky úpadkového řízení na řízení zahájená jednotlivými věřiteli, s výjimkou probíhajících soudních řízení;

[…]

m) pravidla týkající se neplatnosti, odporovatelnosti nebo neúčinnosti právních úkonů poškozujících všechny věřitele.“

5 Článek 5 nařízení č. 1346/2000 stanoví:

„1. Zahájením úpadkového řízení nejsou dotčena věcná práva věřitelů nebo třetích osob, pokud jde o hmotný nebo nehmotný, movitý nebo nemovitý majetek – jak jednotlivě určené věci, tak soubory věcí, jejichž složení podléhá změnám – které patří dlužníkovi a nacházejí se v okamžiku zahájení řízení na území jiného členského státu.

2. Práva uvedená v odstavci 1 jsou zejména

a) právo majetek zcizit nebo jej nechat zcizit a dosáhnout z tohoto majetku uspokojení z výnosu nebo příjmu, zejména na základě zástavního práva nebo hypotéky;

b) výhradní právo na uspokojení pohledávky, zejména právo zajištěné zástavním právem vztahujícím se k této pohledávce nebo postoupením pohledávky jako záruky;

[…]

4. Odstavec 1 nevylučuje podání žaloby z důvodů neplatnosti, odporovatelnosti nebo neúčinnosti podle čl. 4 odst. 2 písm. m).“

6 Podle článku 13 nařízení č. 1346/2000:

„Ustanovení čl. 4 odst. 2 písm. m) se nepoužije, pokud osoba, která má prospěch z úkonu, který poškozuje všechny věřitele, prokáže, že

— je pro tento úkon rozhodné právo jiného členského státu než státu, který zahájil řízení, a

— toto právo neumožňuje žádným způsobem napadnout v daném případě dotyčný úkon.“

7 Článek 20 odst. 1 nařízení č. 1346/2000 zní takto:

„Věřitel, kterému se po zahájení řízení podle čl. 3 odst. 1 podaří dosáhnout jakýmkoli způsobem, zejména výkonem rozhodnutí, úplného nebo částečného uspokojení svých pohledávek na úkor dlužníkova majetku nacházejícího se na území jiného členského státu, vrátí s výhradou článků 5 a 7 vše, co nabyl, správci podstaty.“

8 Článek 12 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. L 177, s. 6, dále jen „nařízení Řím I“) stanoví:

„Právem rozhodným pro smlouvu se podle tohoto nařízení řídí zejména:

[…]

d) různé způsoby zániku závazku, včetně promlčení a zániku práv v důsledku uplynutí doby;

[…]“.

Německé právo

9 Ustanovení § 88 Insolvenzordnung (zákon o úpadku) ze dne 5. října 1994 (BGBl. 1994 I, s. 2866) ve znění použitelném na skutkové okolnosti věci v původním řízení (dále jen „InsO“), stanoví:

„Získá-li věřitel osoby v platební neschopnosti v průběhu měsíce předcházejícího návrhu na zahájení úpadkového řízení nebo po podání tohoto návrhu prostřednictvím exekuce zajištění závazků z majetku dlužníka, který je součástí majetkové podstaty, stane se toto zajištění zahájením řízení neúčinným.“

Rakouské právo

10 Ustanovení § 43 odst. 1 a 2 Insolvenzordnung (zákon o úpadku) (RGBl. 337/1914) ve znění použitelném na skutkové okolnosti věci v původním řízení (dále jen „IO“) stanoví:

„(1) Odpor lze podat prostřednictvím žaloby […].

(2) Odpůrčí žaloba musí být pod hrozbou prekluze podána do jednoho roku od zahájení úpadkového řízení. […]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

11 ECZ GmbH byla německá společnost, jejíž sídlo se v době rozhodné z hlediska skutkového stavu v původním řízení nacházelo v Tettnangu (Německo). Jejím předmětem činnosti byl prodej automobilů. Pro aktivity na rakouském trhu využívala dceřinou společnost se sídlem v Bregenzi (Rakousko), jež je zároveň povinnou společností. H. Lutz si koupil automobil od této společnosti, ale jelikož nedošlo k jeho dodání, podal k Bezirksgericht Bregenz (okresní soud v Bregenzi) žalobu směřující k vrácení částky, kterou uvedené společnosti zaplatil. Dne 17. března 2008 vydal tento soud rozhodnutí o vykonatelném platebním rozkazu vůči uvedené společnosti ve výši 9 566 eur navýšené o úroky.

12 Dne 13. dubna 2008 podala povinná společnost k Amtsgericht Ravensburg (okresní soud v Ravensburgu, Německo) návrh na zahájení úpadkového řízení.

13 Dne 20. května 2008 povolil Bezirksgericht Bregenz exekuci svého rozhodnutí ze dne 17. března 2008 o platebním rozkazu, při níž byly obstaveny tři bankovní účty povinné společnosti u jedné z rakouských bank. Obstavení bylo této bance oznámeno dne 23. května 2008.

14 Dne 4. srpna 2008 zahájil Amtsgericht Ravensburg úpadkové řízení týkající se povinné společnosti.

15 Dne 17. března 2009 vyplatila banka, u níž došlo k obstavení účtů povinné společnosti, H. Lutzovi částku 11 778,48 eur. Předtím tehdejší správce podstaty dopisem ze dne 10. března 2009 oznámil této bance, že si vyhrazuje možnost podat proti každé úhradě věřitelům společnosti v rámci řízení o úpadku odpor.

16 V dopise ze dne 3. června 2009 tehdejší správce podstaty informoval H. Lutze o podání odporu proti exekuci, kterou dne 20. května 2008 povolil Bezirksgericht Bregenz, jakož i proti platbě provedené dne 17. března 2009. Dne 23. října 2009 E. Bäuerle, jednající jako správkyně podstaty povinné společnosti, podala odpůrčí žalobu, v níž požadovala, aby H. Lutz do majetkové podstaty vrátil částku, která mu byla vyplacena dne 17. března 2009.

17 Landgericht Ravensburg (zemský soud v Ravensburgu, Německo) žalobě podané E. Bäuerle vyhověl. H. Lutz podal proti rozhodnutí Landgericht Ravensburg odvolání, kterému ale nebylo vyhověno. Podal tedy k Bundesgerichtshof (spolkový soudní dvůr) opravný prostředek „Revision“, v němž trval na svém návrhu na zamítnutí žaloby.

18 Předkládající soud má za to, že úspěch opravného prostředku závisí na výkladu článku 13 nařízení č. 1346/2000 za předpokladu, že je toto ustanovení na skutkové okolnosti věci v původním řízení použitelné. Článek 4 odst. 2 písm. m) uvedeného nařízení totiž stanoví, že pravidla týkající se neplatnosti, odporovatelnosti a neúčinnosti právních úkonů poškozujících všechny věřitele se řídí právem státu, na jehož území bylo úpadkové řízení zahájeno (dále jen „*lex fori concursus*“). Článek 13 téhož nařízení nicméně použití tohoto ustanovení vylučuje, pokud osoba, která má prospěch z úkonu, který poškozuje všechny věřitele, prokáže, že je pro tento úkon rozhodné právo jiného členského státu než státu, který zahájil řízení, a že toto právo neumožňuje v daném případě dotyčný úkon žádným způsobem napadnout.

19 V tomto ohledu předkládající soud podotýká, že podle *lex fori concursus*, tzn. § 88 InsO, pozbylo ve sporu v původním řízení právo na obstavení bankovních účtů povinné společnosti platnost ke dni zahájení úpadkového řízení proti této společnosti, jelikož toto obstavení bylo povoleno a uskutečněno po podání návrhu na zahájení uvedeného řízení. Vyplacení částky zabavené na bankovních účtech, k němuž došlo následně, je tedy rovněž neplatné.

20 Předkládající soud doplňuje, že podle H. Lutze, který se dovolává článku 13 nařízení č. 1346/2000, platba dotčená ve věci v původním řízení již není z pohledu práva rozhodného pro tuto platbu, tedy rakouského práva, napadnutelná. Ustanovení §43 odst. 2 IO totiž stanoví pro podání odpůrčí žaloby roční prekluzivní lhůtu, která počíná běžet zahájením úpadkového řízení. Tato lhůta přitom nebyla ve věci v původním řízení dodržena.

21 Předkládající soud naopak podotýká, že podle německého práva je lhůta pro podání odpůrčí žaloby tříletá a že tato lhůta byla ve věci v původním řízení dodržena.

22 Za těchto podmínek se Bundesgerichtshof rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Použije se článek 13 nařízení č. 1346/2000, pokud k vyplacení částky zabavené před zahájením úpadkového řízení, napadenému správcem podstaty, došlo až po zahájení tohoto řízení?

2) V případě kladné odpovědi na první otázku: Zahrnuje výjimka stanovená v článku 13 nařízení č. 1346/2000 i promlčecí lhůty, lhůty pro uplatnění práva na podání odporu a prekluzivní lhůty, které jsou stanoveny právem, které se použije na napadený úkon?

3) V případě kladné odpovědi na druhou otázku: Určují se formální pravidla, která je třeba dodržet pro účely uplatnění práva dle článku 13 nařízení č. 1346/2000, podle *lex causae*, nebo podle *lex fori concursus*?“

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

23 Otázky položené předkládajícím soudem se v podstatě týkají použitelnosti článku 13 nařízení č. 1346/2000 na platbu uskutečněnou ve prospěch věřitele po zahájení úpadkového řízení proti dlužníkovi na základě práva na obstavení účtu vzniklého před zahájením uvedeného řízení. Dříve, než bude možné odpovědět na tyto otázky, je třeba konstatovat, že tyto nicméně vycházejí ze dvou předpokladů, které je třeba přezkoumat.

24 Předkládající soud totiž připomíná, že i když čl. 5 odst. 1 nařízení č. 1346/2000 stanoví, že zahájením úpadkového řízení nejsou dotčena věcná práva věřitelů, pokud jde o majetek, který patří dlužníkovi, čl. 5 odst. 4 uvedeného nařízení upřesňuje, že „[o]dstavec 1 nevylučuje podání žaloby z důvodů neplatnosti, odporovatelnosti nebo neúčinnosti“.

25 Předkládající soud má tak nepřímo za to, že zaprvé právo na obstavení bankovního účtu prostřednictvím exekuce představuje „věcné právo“, na něž se může uplatnit ochrana dle čl. 5 odst. 1 nařízení č. 1346/2000.

26 Zadruhé má uvedený soud za to, že takto poskytnutá ochrana se nicméně podle čl. 5 odst. 4 nařízení č. 1346/2000 nemusí uplatnit v případech určených *lex fori concursus* a podle podmínek jím stanovených. Z toho důvodu uvedený soud upřesňuje, že právo na zabavení bankovních aktiv dotčených ve věci v původním řízení vzniklo až po podání návrhu na zahájení úpadkového řízení proti povinné společnosti, k němuž došlo dne 13. dubna 2008, a pozbylo tedy podle § 88 InsO platnost ke dni zahájení uvedeného řízení, tj. 4. srpna 2008, stejně jako se stalo neplatným i vyplacení částky zabavené na bankovních účtech uvedené společnosti H. Lutzovi, k němuž došlo 17. března 2009.

27 V tomto ohledu je třeba upřesnit, pokud jde o „věcnou“ povahu práva na zabavení bankovních aktiv, že čl. 5 odst. 2 nařízení č. 1346/2000 jmenuje mezi „věcnými právy“ uvedenými v čl. 5 odst. 1 daného nařízení výhradní právo na uspokojení pohledávky. Mimoto, jak plyne z bodu 25 odůvodnění uvedeného nařízení, základ, platnost a rozsah věcného práva by se mělo obvykle řídit právem místa, ve kterém se věc nachází.

28 Proto se jeví, že právo plynoucí z obstavení bankovních účtů dotčeného ve věci v původním řízení může skutečně představovat „věcné právo“ ve smyslu čl. 5 odst. 1 nařízení č. 1346/2000, pokud má toto právo podle dotyčného vnitrostátního práva, v tomto případě rakouského práva, výhradní povahu ve vztahu k ostatním věřitelům povinné společnosti, což musí ověřit předkládající soud.

29 Mimoto, co se týče otázky, zda právo plynoucí z obstavení bankovních účtů dotčeného ve věci v původním řízení, za předpokladu, že představuje „věcné právo“ ve smyslu čl. 5 odst. 1 nařízení č. 1346/2000, se po zahájení úpadkového řízení proti povinné společnosti stalo ze zákona neplatným, je pravdou, že čl. 5 odst. 4 uvedeného nařízení umožňuje vyhnout se použití čl. 5 odst. 1 uvedeného nařízení pouze v případě „žaloby“ z důvodů neplatnosti, odporovatelnosti nebo neúčinnosti uvedené v čl. 4 odst. 2 písm. m) nařízení č. 1346/2000.

30 Jak však uvedl generální advokát v bodě 49 svého stanoviska, odkaz na „žaloby“ z důvodů neplatnosti, odporovatelnosti nebo neúčinnosti, uvedený ve většině jazykových znění čl. 5 odst. 4 nařízení č. 1346/2000, neumožňuje dospět k závěru, že by působnost tohoto ustanovení byla omezena pouze na soudní žaloby. Uvedené ustanovení je totiž třeba vykládat ve spojení s čl. 4 odst. 2 písm. m) uvedeného nařízení, který obecně odkazuje na „pravidla týkající se neplatnosti, odporovatelnosti nebo neúčinnosti“, a nikoliv pouze na „žaloby“ týkající se neplatnosti, odporovatelnosti nebo neúčinnosti. Pro stanovení toho, zda neplatnost, odporovatelnost nebo neúčinnost úkonu může plynout ze soudní

žaloby, jiného právního úkonu, či dokonce ze zákona, je třeba vycházet z příslušného *lex fori concursus* a určit pravidla týkající se neplatnosti, neúčinnosti a odporovatelnosti podle čl. 4 odst. 2 písm. m) nařízení č. 1346/2000.

31 V tomto ohledu je třeba doplnit, že i když čl. 4 odst. 2 písm. m) nařízení č. 1346/2000 stanoví, že *lex fori concursus* určuje pravidla týkající se neplatnosti, neúčinnosti nebo odporovatelnosti úkonů poškozujících všechny věřitele, článek 13 uvedeného nařízení, na nějž odkazuje H. Lutz, připouští výjimku z tohoto pravidla, jelikož při splnění určitých podmínek vylučuje použití čl. 4 odst. 2 písm. m) uvedeného nařízení a zakotvuje použití zákona, jemuž podléhá úkon zpochybňovaný správcem podstaty (dále jen „*lex causae*“). Na otázky položené předkládajícím soudem je tedy třeba odpovědět tak, aby uvedený soud mohl rovněž ověřit, zda nebylo použití § 88 InsO, a tudíž neplatnost obstavení bankovních účtů dotčeného ve věci v původním řízení ze zákona, vyloučeno v důsledku použití rakouského práva na základě uvedeného článku 13 nařízení č. 1346/2000.

K první otázce

32 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda má být článek 13 nařízení č. 1346/2000 vykládán v tom smyslu, že je použitelný na situaci, kdy k vyplacení částky zabavené před zahájením úpadkového řízení, napadenému správcem podstaty, došlo až po zahájení tohoto řízení.

33 V tomto ohledu je třeba nejprve připomenout, že znění článku 13 nařízení č. 1346/2000 neobsahuje žádné omezení, jehož účinkem by byla působnost tohoto článku omezena v závislosti na okamžiku, k němuž by došlo k dotyčnému poškozujícímu úkonu.

34 Článek 13 nařízení č. 1346/2000 však stanoví výjimku z obecného pravidla zakotveného v čl. 4 odst. 1 nařízení č. 1346/2000, podle níž je právem rozhodným pro úpadkové řízení a jeho účinky *lex fori concursus*. Tato výjimka, jejímž cílem je, jak připomíná bod 24 odůvodnění uvedeného nařízení, ochrana oprávněných očekávání a právní jistoty ve státech jiných, než ve kterém bylo řízení zahájeno, musí být vykládána restriktivně a její dosah nemůže jít nad rámec toho, co je nezbytné k dosažení tohoto cíle.

35 Výklad článku 13 nařízení č. 1346/2000 v tom smyslu, že se použije rovněž na úkony, k nimž dojde po zahájení úpadkového řízení, by přitom šel nad rámec toho, co je nezbytné k ochraně oprávněných očekávání a právní jistoty ve státech jiných, než ve kterém bylo řízení zahájeno. Po zahájení úpadkového řízení jsou totiž věřitelé dotyčného dlužníka schopni předvídat účinky použití *lex fori concursus* na právní vztahy, které s tímto dlužníkem udržují. Nemohou se tedy v zásadě domáhat zvýšené ochrany, jak správně uvedl generální advokát v bodě 60 stanoviska.

36 Je tedy třeba konstatovat, že článek 13 nařízení č. 1346/2000 se v zásadě nepoužije na úkony, k nimž dojde po zahájení úpadkového řízení.

37 Bez ohledu na závěr uvedený v předchozím bodě je třeba uvést, že úkon, který je předmětem odpůrčí žaloby dotčené ve věci v původním řízení, v tomto případě platba uskutečněná dne 17. března 2009 ve prospěch H. Lutze, by mohl mít základ ve věcném právu, tedy právu na obstavení bankovních účtů povinné společnosti. Jelikož přitom ke vzniku tohoto práva došlo před zahájením úpadkového řízení proti povinné společnosti, mohla by se na tento úkon podle ustanovení nařízení č. 1346/2000 vztahovat zvláštní ochrana.

38 Jak totiž připomíná bod 25 odůvodnění nařízení č. 1346/2000, zákonodárce zamýšlel stanovit v případě věcných práv zvláštní úpravu odchylující se od *lex fori concursus*, neboť tato práva mají při poskytování úvěrů značný význam. Podle téhož bodu odůvodnění by tak osobě, které náleží věcné právo vzniklé před zahájením úpadkového řízení, mělo být nadále umožněno pokračovat v uplatňování práva na oddělení nebo oddělené vypořádání zajištění závazku i po tomto zahájení.

39 Za účelem dosažení tohoto cíle čl. 5 odst. 1 nařízení č. 1346/2000 stanoví, že zahájením úpadkového řízení „nejsou dotčena“ věcná práva spadající do působnosti tohoto ustanovení. Toto pravidlo směřuje samozřejmě zejména k tomu, aby věřitel mohl účinně uplatňovat, a to i po zahájení úpadkového řízení, své věcné právo vzniklé před tímto zahájením.

40 Aby přitom věřitel mohl užitečně uplatňovat své věcné právo, je nezbytné, aby mohl po zahájení úpadkového řízení toto právo využít, a to v zásadě na základě *lex causae*. Článek 5 nařízení č. 1346/2000 má tu zvláštnost, že má chránit nikoliv pouze úkony provedené před zahájením úpadkového řízení, ale rovněž a především úkony uskutečněné po tomto zahájení. V tomto ohledu je třeba dodat, že i když čl. 20 odst. 1 uvedeného nařízení stanoví, že věřitel, který po zahájení úpadkového řízení dosáhne úplného nebo částečného uspokojení svých pohledávek na úkor dlužníkova majetku nacházejícího se na území jiného členského státu, než ve kterém bylo řízení zahájeno, musí vrátit vše, co nabyl, správci podstaty, totéž ustanovení upřesňuje, že dotyčný věřitel podléhá povinnosti navrácení pouze „s výhradou“ mj. článku 5 uvedeného nařízení. Článek 20 odst. 1 téhož nařízení tak rovněž není ve věci v původním řízení relevantní.

41 Jelikož se článek 5 nařízení č. 1346/2000 týká zejména úkonů provedených po zahájení úpadkového řízení, úvahy uvedené v bodech 33 až 36 tohoto rozsudku, podle nichž článek 13 uvedeného nařízení v zásadě není použitelný na úkony uskutečněné po zahájení tohoto úpadkového řízení, proto nemohou být uplatněny i na případ, v němž věřitel využije věcného práva spadajícího do čl. 5 odst. 1 uvedeného nařízení.

42 Z toho důvodu, i když čl. 5 odst. 4 nařízení č. 1346/2000 umožňuje ve spojení s čl. 4 odst. 2 písm. m) uvedeného nařízení podat žalobu týkající se neplatnosti, neúčinnosti nebo odporovatelnosti úkonu souvisejícího s uplatněním věcného práva po zahájení úpadkového řízení, musí být, aby tato ustanovení zajistila užitečný účinek čl. 5 odst. 1 uvedeného nařízení, vykládána v tom smyslu, že nevylučují možnost, aby se věřitel mohl dovolávat článku 13 téhož nařízení při uplatňování toho, že pro dotyčný úkon je rozhodné právo jiného členského státu, než ve kterém bylo řízení zahájeno, a že toto právo neumožňuje v daném případě tento úkon žádným způsobem napadnout.

43 Za těchto podmínek je třeba na první otázku odpovědět, že článek 13 nařízení č. 1346/2000 musí být vykládán v tom smyslu, že je použitelný na situaci, kdy k vyplacení částky zabavené před zahájením úpadkového řízení, napadenému správcem podstaty, došlo až po zahájení tohoto řízení.

Ke druhé otázce

44 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda článek 13 nařízení č. 1346/2000 má být vykládán v tom smyslu, že výjimka, kterou zavádí, zahrnuje i promlčecí lhůty, lhůty pro uplatnění práva na podání odporu a prekluzivní lhůty, které jsou stanoveny *lex causae*.

45 V tomto ohledu je třeba připomenout zaprvé, že článek 13 nařízení č. 1346/2000 při odkazu na *lex causae* nerozlišuje mezi promlčecími lhůtami, lhůtami pro uplatnění práva na podání odporu a prekluzivními lhůtami.

46 Zadruhé je sice pravda, že čl. 12 odst. 1 písm. d) nařízení Řím I stanoví, že promlčení a zánik práv v důsledku uplynutí doby se řídí „právem rozhodným pro smlouvu“, je však nutno konstatovat, že tato ustanovení se nepoužijí na odpůrčí žaloby spadající do článků 4 a 13 nařízení č. 1346/2000. Tyto články totiž ve vztahu k nařízení Řím I představují *lex specialis* a musí být vykládány s ohledem na cíle sledované nařízením č. 1346/2000.

47 Jelikož článek 13 nařízení č. 1346/2000 nerozlišuje mezi hmotněprávními a procesními ustanoveními a zejména neobsahuje jakékoliv kritérium umožňující určit mezi lhůtami ty s procesní povahou, kvalifikování lhůty jako procesní, nebo hmotněprávní by tudíž mělo být nezbytně prováděno z pohledu *lex causae*.

48 Jak však v podstatě uvedla Komise, pokud by měl být článek 13 nařízení č. 1346/2000 vykládán v tom smyslu, že lhůty považované *lex causae* za procesní jsou vyloučeny z působnosti tohoto článku, vedl by tento výklad ke svévolné diskriminaci v závislosti na teoretických modelech použitých členskými státy. Mimoto nezávisle na skutečnosti, zda má to, zda se jedná o lhůtu procesní, nebo hmotněprávní, určovat *lex fori concursus*, nebo *lex causae*, uvedený výklad by jasně bránil jednotnému uplatňování článku 13 nařízení č. 1346/2000.

49 Za těchto podmínek je třeba na druhou otázku odpovědět, že článek 13 nařízení č. 1346/2000 musí být vykládán v tom smyslu, že výjimka, kterou zavádí, zahrnuje i promlčecí lhůty, lhůty pro uplatnění práva na podání odporu a prekluzivní lhůty, které jsou stanoveny *lex causae*.

Ke třetí otázce

50 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda formální pravidla, která je třeba dodržet při podání odpůrčí žaloby, jsou určována *lex causae*, nebo *lex fori concursus*.

51 V tomto ohledu je třeba nejprve připomenout, že znění článku 13 nařízení č. 1346/2000 neobsahuje žádný náznak, který by umožňoval vyloučit formální pravidla z působnosti uvedeného ustanovení.

52 Mimoto, jak uvedl generální advokát v bodě 85 svého stanoviska, formální pravidla mohou být hmotněprávní nebo procesní povahy. Pokud jde konkrétně o rakouské právo, povinnost podat odpůrčí žalobu do jednoho roku od zahájení úpadkového řízení, uvedená v § 43 odst. 2 IO, může být považována nejen za směřující k usnadnění dokazování dodržení této lhůty, ale rovněž za hmotněprávní podmínku, jaké taková žaloba podléhá.

53 Z úvah uvedených v bodech 45 až 48 tohoto rozsudku, které lze přenést i na přezkum třetí otázky, přitom plyne, že článek 13 nařízení č. 1346/2000 nerozlišuje mezi hmotněprávními a procesními ustanoveními.

54 Mimoto formální podmínky, jimž podléhají žaloby týkající se neplatnosti, neúčinnosti nebo odporovatelnosti úkonu, se mohou týkat rovněž ochrany veřejných zájmů, např. zajištění dostatečné publicity těchto žalob za účelem ochrany oprávněných očekávání nejen osob, proti nimž uvedené žaloby směřují, ale rovněž třetích osob, které jsou nabyvateli věcí, jež jsou předmětem uvedených žalob. Jak přitom plyne z bodu 24 odůvodnění nařízení č. 1346/2000, cílem výjimek z použití *lex fori concursus*, včetně výjimky stanovené v článku 13 uvedeného nařízení, je právě ochrana oprávněných očekávání a právní jistoty ve státech jiných, než ve kterém bylo úpadkové řízení zahájeno.

55 Jelikož ustanovení nařízení Řím I nejsou, jak plyne z bodu 46 tohoto rozsudku, ve věci v původním řízení použitelná, měly by tedy kvalifikace daného pravidla jakožto formálního, jakož i určení cílů sledovaných tímto pravidlem vyplývat z *lex causae*. Výklad článku 13 nařízení č. 1346/2000 ve smyslu, že pravidla považovaná *lex causae* za formální musí být z působnosti tohoto článku vyloučena, by přitom opět vedl ke svévolné diskriminaci v závislosti na teoretických modelech použitých členskými státy a bránil by jednotnému uplatňování uvedeného článku.

56 Vzhledem k výše uvedenému je tedy třeba na třetí otázku odpovědět, že formální pravidla, která je třeba dodržet při podání odpůrčí žaloby, jsou pro účely použití článku 13 nařízení č. 1346/2000 určována *lex causae*.

K nákladům řízení

57 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) Článek 13 nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení musí být vykládán v tom smyslu, že je použitelný na situaci, kdy k vyplacení částky zabavené před zahájením úpadkového řízení, napadenému správcem podstaty, došlo až po zahájení tohoto řízení.

2) Článek 13 nařízení č. 1346/2000 musí být vykládán v tom smyslu, že výjimka, kterou zavádí, zahrnuje i promlčecí lhůty, lhůty pro uplatnění práva na podání odporu a prekluzivní lhůty, které jsou stanoveny právem, jemuž podléhá úkon napadený správcem podstaty.

3) Formální pravidla, která je třeba dodržet při podání odpůrčí žaloby, jsou pro účely použití článku 13 nařízení č. 1346/2000 určována právem, jemuž podléhá úkon napadený správcem podstaty.

Podpisy.